

Tandem in quinque Provincias distributa est, Lusitaniam, Bæticam, Galliciam, Carthaginensem, Tarragonensem. Subjectæ quidem fuerunt Tingitana in Africa & Baleares Insulæ Vicario Hispaniarum, ut videre est in Notitia ^a civili Imperii, sed ad modicum solummodo tempus, cum aliter esse cœperit, imperantibus Arcadio & Honorio, circa annum humanæ salutis CCCXCIX. Sub his enim, Macrobius factò Præfecto Prætorio Galliarum, Proclianus ejus Vicarius in Hispania per eas autoritatem habere desit, unde &

^b L. 3. C. de Vicarius quinque Provinciarum tantum dictus est ^b: Harum autem fines sic describuntur apud Geographos: Bætica habet à Meridie mare Iberum, à Septentrione Anam fluvium, quo à Lusitania separatur, extenditurque ab ostiis fluvii Anæ usque ad Murgim urbem. Lusitania Ana & Durio flaviis & Oceano clausa est. Gallecia à Durio fluvio ad Promontorium Neriam, nunc caput Sanctæ Mariæ finis terræ dictum, protenditur; & à dicto Promontorio Boream versus, usque ad Victoriæ montem & fines Cantabrorum. Tarragonensis Pyrenæis à Septentrione, Carthaginensi Provincia à Meridie, Mari Iberico ab Ortu, & Gallecia ab Occasu terminatur. Carthaginensis denique à Murgi ad oram maris Iberici incipiens, & pene ad Saguntum desinens, finitur ab Occasu Lusitania & Bætica, à Septentrione Tarragonensi, à Meridie etiam Bætica, & ab Ortu Mari Mediterraneo. Easdem recenset provincias Notitia civilis Imperii Romani, apud quam etiam legitur Bæticam, Lusitaniam & Galleciæ Consulares fuisse, reliquas verò Præsidiales, saltem pro tempore quo facta est dicta Notitia. Sulpitius enim Severus vult Galleciæ à Proconsule regi desiisse sub Gratiano. Verùm hæc de Notitia civili sufficient.

III.

De Ecclesiastica dicturus, haud è re alienum arbitror, si ante omnia obser-
vaverim cuinam Apostolorum prædicandi Euangelii per Hispanias cura obti-
gerit. D. Petrus Apostolorum Principem in eam venisse scribit Simeon Me-
taphrastes ^c: Attamen hujus tanti beneficii pene omnes Hispani scriptores
^d ad Rom. 15. Sanctum Jacobum majorem Apostolum Zebedæi filium & Joannis fratrem
promiserat ad Romanos ^d hæc scribens: *Cum in Hispaniam profici cæpero, spe-
ro quod præteriens videam vos.* Et infra eodem capite: *Hoc cum consummavero, profi-
ciscar per vos in Hispaniam.* Quod revera in eam tanti munericis obeundi causa
profectus sit, non pauci ex scriptoribus antiquis Græcis Latinisque testantur.

^e Epiph. ad- Paulus quidem, inquit Epiphanius ^e, usque in Hispaniam profectus est, Petrus verò
versus hæres. lib. 1. cap. 27. sæpius Pontum & Bithyniam peragravit. Idem non minus clarè docet Dorotheus
O' μὲν γὰρ Παῦ- Episcopus Tyri ^f: *Paulus post assumptionem Domini nostri Jesu Christi ab ipso vo-
λος καὶ ἐπὶ τὴν catus, & Apostolorum Catalogo accersitus, à Hierusalem Euangelii prædicationem
Ισταγίαν ἀφικε-
ται, Πέτρος δὲ exorsus, ad Illyricum usque Italianam & Hispanias prædicando progressus est. Sed au-
πολλέως Πόντου diamus D. Hieronymum ^g, quomodo magnus hic Apostolus primus in His-
τε καὶ Βιθυνίᾳ pania prædicari, narrantem: *Paulus Apostolus quasi turbo violentus & sæva tem-
έπεινέφετο.**

^f Doroth. E-pestas, & tumentis maris gurges, persequebatur & nitebatur opprimere Ecclesiam
pisc. Tyri in Dei. Qui vocatus à Domino effusus est super faciem universæ terræ, ut prædicaret
Synopsi.

^g Hieronym. Euangelium de Hierosolymis usque ad Illyricum, & edificaret non super alterius fun-
in cap. 5. Amos. damentum, ubi jam fuerat prædicatum, sed usque ad Hispanias tenderet, & à ma-
b D. Chrysost. Homil. 13. in ri rubro, imò ab Oceano usque ad Oceanum curreret, imitans Dominum suum &
cap. 4. 1. ad Co- Solem justitiae. Nec omittam D. Chrysostomum ^h, qui animam Pauli ad Chri-
rinth.
Ἀλλ' ἀπὸ Ιερουσα- stum voce cælitus delapsa ex Judaismo nuper conversam, non otiosam, non
λῆμ μέχρι τῆς Ια- in uno loco stantem, sed ab Hierusalem in Illyricum usque currentem, & in
λυρικοῦ τρέχοντα, Hispaniam abeuntem describit. Plures his addere difficile non effet: sed quis
καὶ εἰς Σπανιάν
ἀπίστηται.